

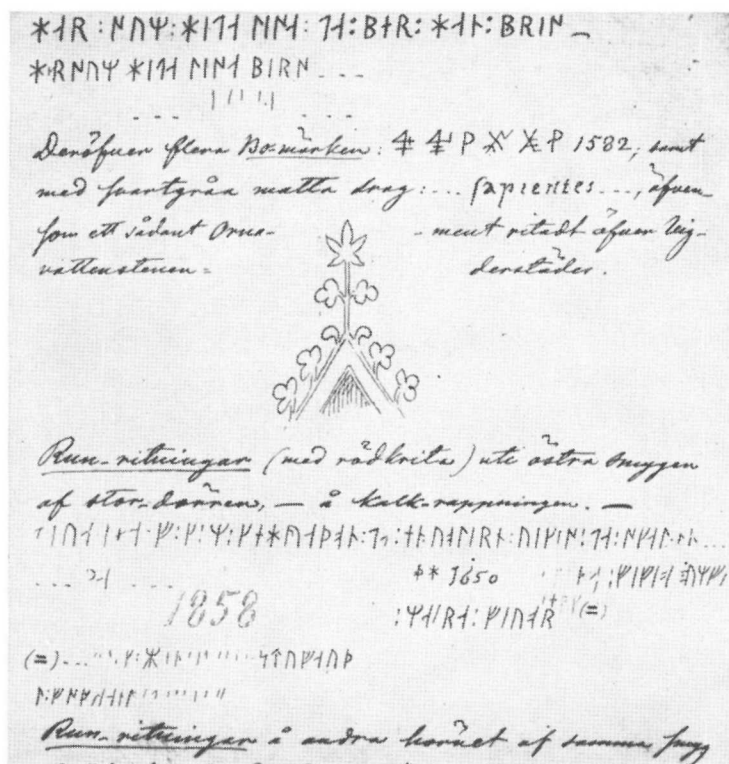

Fig. 74. G 83. Lojsta kyrka. Efter teckning av P. A. Säve i Reseberättelse 1864.

83. Lojsta kyrka.

Pl. 36.

Litteratur: S 132, 133. P. A. Säve, Gotland 1864 (hs S 40 n i UUB), s. 91, Reseberättelse 1864 (ATA), s. 204 f.; C. Säve, Brev till P. A. Säve den 11/9 1864 (hs R 623: 5, s. 633); O. v. Friesen, Anteckningar 1924, 1936 (UUB).

Teckningar med rödkrita.

a) Kyrkans huvudportal på södra sidan: i östra dörrsmygen, 1,55 m över golvet.

Numera är skriften delvis mycket svåräst.

Däröver flera bomärken och årtalet 1582.

Carl Säve (1859): »En mängd runor, skrifna i dörrsmygen med rödkrita, funnos 1844, af hvilka dock blott kunna läsas årtalet 1582, samt

h - ar : sum : hita : lisa : ta : bar : han : pris ... h - sum ki ...¹»

P. A. Säve (1864): »Run-ritningar (med rödkrita) uti östra smygen af stor-dörren, — å kalkrappningen.

har : sum : hita lisa : ta : ber : han : pris ...

här sum hita lisa birs ...

... - - - -

Deröfver flera Bo-märken ... 1582; samt med svartgråa matta drag: ... **sapientes ...**» (fig. 74).

¹ ki tryckfel för hi?

O. v. Friesen (1924):

» **h̄ar sum : hita lisa : - a : bar¹ : han : pris**

Repliken inunder mycket otydlig. **h-r** skymtar emellertid rätt tydligt.»

Carl Säve normaliserar inskriften så: »*Hvar, sum hitta les a, ta far han pris ...*», vilket han översätter: »Hvar som detta läser å, då (så) får han pris.» Han upplöser sålunda **lisa** i två ord: *les a* läser därpå, och ändrar **bar** till *far*.

Man bör otvivelaktigt läsa **ber** (om också punkten i **e** är större än vanligt). **lisa** är sannolikt plural verbform 'läsa' sålunda en felristning (för **lis** läser), föranledd av det plurala begreppet: alla som läsa. Skrivaren har i hastigheten glömt, att han har börjat: var och en som. Sålunda bör inskriften översättas:

»Envar som läser detta, då bär han pris», d. v. s. den som läser detta, han får beröm (han är duktig). Om uttrycket »bära pris» se SAOB: P 1879.

b) På väggen strax innanför huvudportalen, i tornbågen på södra sidan, Ö om huvudingången till kyrkan. Runskrift i flera rader med rödkrita. Mycket utplånad och förstörd; numera knappast möjlig att läsa.

Carl Säve (1859): »På väggen straxt inom dörren syntes 1844 flere runrader med rödkrita, skrifna före kyrkans sista hvitmening (år 1697), hvaraf dock endast kunde läsas:

... i maira ... tu baup ...

och årtalet 1620.»

P. A. Säve (1864): »Run-ritningar å andra hörnet af samma smyg (inåt kyrkan); årtalet 1858 är sednare eller då dit-skrifvet. — Bomärken o. spridda Run-drag (alldeles outredeliga) finnas ock öfverallt å östra smygen i norra torndörren.» Säves uppfattning av runorna framgår av fig. 74.

O. v. Friesen (1936):

»... **iar - aubolaki - : aṛua**

Många runor mycket osäkra, särskilt början och slut.» Vid ett tidigare besök (1924) har v. Friesen antecknat: »Endast enstaka runföljder kunna läsas, ty inskriften som är gjord med rödkrita är skrapad, överkalkad och sliten.»

84. Lojsta kyrka.

Litteratur: O. v. Friesen, Anteckningar 1924 (UUB).

Ristningar i kalkrappningen och murbruket.

a) I koret, på södra sidan, 0,17 m V om korportalen, 1,28 m över golvet.

Ristning i murbruket. Längd 0,15 m; runornas höjd 7–14 cm.

māria

b) I norra portalen till långhuset, östra dörrsmygen (alltså på h. sidan, inifrån kyrkan räknat).

Ristning i murbruket, från 1 m till 2 m över golvet. Bredd omkring 1 m.

Runor, bomärken och andra figurer. Något sammanhang är omöjligt att få.

¹ »Möjligen ett **e** med stor stingning», alltså **ber**.